

Ю.О. Кухарев, С.М. Лобода, доктор педагогічних наук, професор
(Національний авіаційний університет, Україна)

Розвиток книгорозповсюдження і виставкової діяльності в цифрову епоху

Розглянуто сучасний стан книгорозповсюдження та виставкової діяльності в контексті цифровізації. Досліджено, як нові технології змінюють книжковий ринок, зокрема розвиток електронних книг, онлайн-продажів і віртуальних виставок. Проаналізовано основні тенденції, переваги цифрових форматів, їх вплив на доступність літератури та екологічну стійкість. Наведено статистичні дані щодо глобального ринку електронних книг і популярності цифрових платформ серед молоді.

Вступ. У сучасному світі, де цифрові технології дедалі більше займають центральне місце в житті людини, книготоргівля та виставкова діяльність продовжують відігравати важливу роль у культурному розвитку суспільства. Незважаючи на активний розвиток електронних книг та онлайн-бібліотек, традиційна книжкова індустрія зберігає свою актуальність і продовжує адаптуватися до нових викликів. Це пов'язано з тим, що книга залишається важливим джерелом знань, культурної спадщини та розвитку критичного мислення.

Книгорозповсюдження охоплює комплексну систему, що включає видавництво, дистрибуцію, маркетинг та продаж літературних творів. Це дозволяє книгам потрапляти до широкої аудиторії, забезпечуючи як доступ до освітніх матеріалів, так і підтримку літературної культури. Традиційні книгарні, незважаючи на виклики з боку електронної комерції, залишаються важливими культурними осередками[1].

Виставкова діяльність сприяє розвитку цієї системи, створюючи платформу для обговорення нових тенденцій у літературі, обміну досвідом між авторами, видавцями та читачами. Участь у таких заходах дозволяє залучати нову аудиторію, зміцнювати бренд та просувати нові видання на ринок[1].

Сучасний стан. В умовах пандемії COVID-19 книгорозповсюдження зіткнулося з численними викликами. Багато фізичних книгарень тимчасово припинили свою діяльність або перейшли в онлайн-формат, що значно вплинуло на ринок. У той же час, онлайн-продаж книг значно зріс. За даними Statista, у 2021 році глобальний ринок електронних книг зріс на 15%, що відображає зростання попиту на цифровий контент. Проте, друковані книги продовжують займати значну частину ринку, особливо в країнах з розвинутою читачською культурою[2][3].

Щодо виставкової діяльності, такі події, як Франкфуртський книжковий ярмарок та Львівський форум видавців, залишаються важливими майданчиками для презентації літературних новинок. Незважаючи на пандемію, багато з цих заходів успішно перейшли в онлайн-формат або

поєднують фізичні та віртуальні компоненти, що дозволяє залучати ще більше учасників та глядачів з усього світу[4].

Цифровізація. Цифровізація книг має безліч переваг, що сприяють розвитку як ринку, так і культури читання. Одна з основних переваг полягає у розширеному доступі до книжкової продукції. Завдяки цифровим платформам читачі можуть миттєво отримати доступ до книг, незалежно від географічного розташування. Це особливо важливо для людей, що проживають у віддалених регіонах, де доступ до традиційних книжкових магазинів обмежений[5].

Цифровізація також сприяє зручності користування. Електронні книги можна читати на різних пристроях, таких як смартфони, планшети та електронні рідери, що дозволяє мати бібліотеку завжди під рукою. Крім того, можливість зберігання великої кількості книг на одному пристрої знімає проблему обмеженого фізичного простору для зберігання друкованих видань.

Іншою важливою перевагою є економічна ефективність. Витрати на виробництво та дистрибуцію електронних книг значно нижчі, що дозволяє зменшити їхню вартість для кінцевого споживача. Водночас видавці можуть швидше оновлювати контент та випускати нові видання[6].

Цифрові платформи також забезпечують інтерактивність та інноваційність у читанні. Деякі електронні книги пропонують можливість використання мультимедіа, інтерактивних елементів і посилань, що значно покращує досвід читання, особливо в освітньому контексті.

З точки зору екології, цифровізація допомагає зменшити використання паперу, що є важливим у контексті глобальної боротьби з вирубок лісів[7].

Статистика та тенденції. Ринок електронних книг. За даними ResearchAndMarkets, глобальний ринок електронних книг оцінювався в 18,13 мільярда доларів у 2020 році, і очікується, що до 2026 року він досягне 28,73 мільярда доларів при середньорічному темпі зростання (CAGR) 6,8%. Ринок електронних книг у Європі та США стабільно зростає, зокрема завдяки популярності таких платформ, як Amazon Kindle та Google Books. Проте в багатьох країнах, таких як Україна, паперові книги досі домінують. Також основними рушійними факторами зростання є збільшення кількості пристроїв для читання та попит на екологічно безпечні формати[8].

Онлайн-продажі книг. Водночас, глобальний ринок онлайн-продажів книг досяг 18,9 мільярда доларів у 2022 році і продовжує зростати. Прогнозується, що до 2025 року цей показник досягне близько 22 мільярдів доларів, при цьому значну частку ринку займають електронні книги[9].

Популярність електронних книг серед молоді. Згідно з дослідженнями Pew Research Center, 42% молодих людей у віці від 18 до 29 років у США читали електронні книги протягом останнього року, тоді як у віковій категорії старше 65 років цей показник складає лише 19%. Це свідчить про те, що молоде покоління все більше інтегрує цифрові технології в процес читання[10].

Виставки та ярмарки. Книжкові виставки не тільки сприяють просуванню книг, але й впливають на формування видавничих трендів. За даними Frankfurt Book Fair, у 2023 році кількість учасників, що відвідують

фізичні виставки, поступово повертається до рівня, що був до пандемії, із залученням понад 1500 учасників із 50 країн[11].

Висновки. Розвиток книгорозповсюдження та виставкової діяльності в епоху цифровізації демонструє, як сучасні технології не тільки впливають на зміну формату дистрибуції, але й стимулюють зростання та адаптацію індустрії. Цифрові формати зробили літературу більш доступною, економічно вигідною та зручною для читачів у всьому світі. Онлайн-платформи не тільки розширили ринок, але й дали можливість авторам і видавцям швидше доносити нові книги до аудиторії. Виставки, навіть у цифровому форматі, залишаються важливими для презентації нових творів та взаємодії між професіоналами галузі та читачами.

Список літератури

1. Книгорозповсюдження та виставкова діяльність : конспект лекцій / С.М. Лобода, О.В. Родіонова. – Київ : Київ. Нац. авіац. ун-т, 2022. – 192 с.

2. Coronavirus impact on books and literature e-commerce website traffic worldwide as of March 2020 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.statista.com/statistics/1112583/covid-19-impact-books-e-commerce-site-traffic-global/>

3. COVID-19 and Book Publishing: Impacts and Insights for 2021 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12109-021-09791-z>

4. Frankfurt digital book fest reaches 200,000 people worldwide [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.allaboutbookpublishing.com/7442/frankfurt-digital-book-fest-reaches-200000-people-worldwide/>

5. The Benefits of eBooks [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://fultonbooks.com/blog/the-benefits-of-ebooks/>

6. 6 Environmental Benefits of eTextbooks [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://greenerideal.com/news/6-environmental-benefits-etextbooks/>

7. Sustainability in Publishing: The Eco-Friendly Benefits of Going Digital [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.prenly.com/blog/sustainability-in-publishing-the-eco-friendly-benefits-of-going>

8. Global E-Book Industry (2020 to 2026) - Analysis of the Fastest Growing Markets [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.globenewswire.com/news-release/2020/05/20/2036309/0/en/Global-E-Book-Industry-2020-to-2026-Analysis-of-the-Fastest-Growing-Markets.html>

9. Ebook Market Size & Share Analysis - Growth Trends & Forecasts (2024 - 2029) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/e-book-market>

10. Three-in-ten Americans now read e-books [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/01/06/three-in-ten-americans-now-read-e-books/#:~:text=Overall%2C%2075%25%20of%20U.S.%20adults,8%2C%202021.>

11. Frankfurt: Public Turnout Drives Totals to 215,000 Visitors [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу:
<https://publishingperspectives.com/2023/10/frankfurt-public-turnout-drives-totals-to-215000-visitors/#:~:text=The%20newly%20released%20figures%20now,jumped%2030%20percent%20over%202022>